

ŽENSKÁ HLÍDKA

Podatelka M. Burešová

Z památní knihy rodiny Alovské.

O Č I.

R. J. Kronbauer.

Ach, vy oči, hvězdy jasné, kouzelný váš jesti blesk, světlo vámi vzešlo krásné, srdce zůstalo stesk.

Modré oči, čisté nebo, na vás chtěl bych stále zřít, vaši láskou se vždy kochat a pak v slasti té umřít.

Aloisie Hejnová, Medford, Oklahama. — Zde Vám posílám Money Order na \$1.50 na r. 1913. Odpuště, že tak dlouho platíme. Jest mnoho práce v poli, tak nám ani času nezbyvá na psaní. Teprv dneš jsem si umínila, že se do toho pustím sama, neb nerada čtu na dluh. Velice se mi líbí román, zvláště "Bohatí Chudáci". Jen ať to vezme lepší konec než "Vesová Vila". Tomu konci jsem nemohla porozumět, jestli si Arnost Hermína vzal, nebo ne. Maminka povídala, že si ji vzal, tak nevím, která je uměla. Prosila bych etěnou redakci, byste mne sdělili, jestli Bernice jest také české jméno, aneb Irma. Jestli jsou, tak bych vás prosila, byste mi je sdělili. Tak Vám za ně předem děkuji. Psala bych také do Ženské Hlídky, ale neumím moc dobře psát, tak že byste to ani nepřčetli, neb dělám mnoho chyb. Aspoň tak to maminka říká. Je to haněné na mne, protože jest mi už 16 let. Kdybych více psala, třeba bych se naučila, ale já dělám stále na poli, vláčím, orám, sekám kornovinu, tak že si málo odpočinu. Také chodím málo do školy anglické, někdy tři měsíce za rok, a někdy ani ne. Loni jsem chodila jen jeden měsíc. Letos ani už nepůjdu. Jsem v osmé třídě a už chodím osm rok do školy. Vaše upřímná etěnáčka.

Čtená slečno.—Na dotaz Váš s radostí odpovídám. Obě jména jsou česká, jak Irma tak též Irena. Dopis Váš jest pěkně psán a bude mne těšit, když čtější do naší Hlídky zavítáte, neboť máme rády mezi sebou též i mladé slečinky. Pořadatelka.

Srdce děky vzdávám rodině p. Dr. Sedláčka, nalézající se na odpočinku v Grand Lake, Colo., za krásnou pohlednici. Dle vzdezení paní doktorky a dezerušky, sedící u krásného stromu sondim, že jest Vám tam blaze, co my zde zatím se pečeme a škvafíme v nesmírném vedru. Ale přeji Vám všem hojně zábavy a osvězení od srdce a těším se na Váš návrat.

Dostalo se mně milého překvapení, krásného dárku od pí. A. Kulkové ze So. Omahy. A tím cennějším, poněvadž pochází ze staré vlastní a to od její matičky. Srdce děky etěné přítelkyně, bude mi stálo a trvalou upomínkou jak na Vás, tak i na etěnou Vaši matičku.

Jarka Melolontha, Cedar Rapids, Ia. — Velečetné etěnáčky! První vstupují k Vašemu šiku tetiček — ač nevím, nebude-li krok ten první též posledním. Doufám však ve Vaši shovívavost. Předně vím, že byste rády poznaly mou malinkost a za druhé, co radostného, či smutného přináším? — Poznate mne, neboť sláva moje jest slavně slavena bude, ne-li dříve, tedy po smrti. Když bych věděla, že aspoň tenkrát jistě, — dala bych se upálit. Myslim, že se stanoviska ekonomického bude to způsob nejvýhodnější a nejrychlejší, aby se mne nic nezůstalo, neboť jsem již jednak hodně opálená od sluníčka a jednak jsem si jak náležitě "spálila" ve svých představách o životě americkém. Ale žití stranou! Co říkáte, velečetné etěnáčky, tomu spalování? Nemá to pohanské, páliť mrtvolu? A v našem městě sešla se hrosta lidí, aby založili Česko-americký spolek pro spalování mrtvol. Je spousta lidí, kteří chtějí ještě přelivati do plně sklenice, neboť vědí, že již jak náležitě dokázala, že obvyklý způsob pohřbívání je v od-

poru se zdravotníkem, než přece dovolim si co nejstručněji ještě jednou opakovati známou věc, neboť dobrá věc může se slyšet denně, tak jako dobrá kniha má být vícekrát čtena. Pohleďme na zdejší města a vzpomeňme na naše česká městečka i zlatou drahou Prahu, kde hřbitovy pro tisíce a desetitisíce mrtvol leží mezi obydlími částmi města. Při uložení mrtvoly, nastane rozklad zdlouhavý, při němž daří se plácním kuklám much. Složené látky se mění v jednoduché a konečnou proměnou vzniká vedle jiných plynů i kapalin epavek a voda. Uvolnění bílkoviny, tuku a soli slouží rostlinám k dalšímu jejich vzrůstu. Hlavní dva postupy v hrobě jsou hnití a tlení mrtvoly. První postup děje se různými houbami nižších řádů následkem nedostatku vzduchu a spojen je se zápachem vlastním hnilobě a trvá asi 3 měsíce. Pak nastupuje tlení, které obstarávají plynité plesniviny a jeho rychlost spočívá na jakosti půdy, teploty a přítomnosti úmrť. Plyny vznikající hnitím a tlením, mohou člověka umrtvit, což se děje hlavně vstupováním do hrobek. Tady jsou to: kys. uhličitá, sirovodík, vodík, uhlovodík, epavek. Vzduch na hřbitovech obsahuje kys. uhličitou a zvláštní zápach po mrtvolách, jenž je po dešti významný, ač porušení pitné vody na hřbitovech není dosud dokázáno. Těmž lze přerušiti buď horkým vzduchem anebo tvořením se mrtvolného vosku. Nakažlivé nemoci přenášejí se velmi snadno lidskými hřbitovy, neboť výzkyvny byly dokázány, že tyčinky bílého tytu byly v mrtvole dokázány ještě po době delší roku, tyčinky tuberkulosní po více než třech měsících až po půl třetího roku, smět slezinná po době čtyř až pěti let. V Japonsku vznikla cholera mezi vojáků za rok po pohřbení hromadném svých kamarádů, nemocí touto stížených. Proč to různá nařízení o hloubce hrobu, o jeho šířce, o prostoru mezi hrobů? Proč nesmí se vystavovat mrtvola stížená nemocí epidemičkou? Proč stávají nařízení o odstraňování hřbitovů a hrobek ze středu města? Protože uznalo se, že obvyklé pohřbívání jest škodlivé. Nejpozáživnější způsob ze stanoviska zdravotního je pohřbívání v hrobkách, kde se vyvinuje a zadržuje mnoho kys. uhličitě. Strašným přímo výkonem je úprava hromadných hrobů po válce nebo po epidemii. Smutné zkušenosti mají ti, kdož poranili se při sázení květin na zahrádkách upravených z dávnych pohřbišť. Nikdo dosud nepopřel, že se bakterie neudržují v mrtvole i v okolní zemi a že nevnikají i do pitné vody. Otázka spalování mrtvol má výhradně význam zdravotní a nemusí se přičítati ani stanovisku právnímu, ani lékařskému. Myslim, že pro dnešek je toho dosti a že přísti mohu pověditi něco o spalování samém nebo i o úpravě spalovací pce. S přátelským pozdravem na všechny!

Teta Vitámvasová, Omaha, Neb. — Milé družky! Ani nevíte, jak jsem ráda, že tuto plnou dobu roční jest naše Hlídky tak hezky zastoupena. Myslim jsem si, že půjde nějakou dobu na výměnek jako vysloužilý voják, ale čím více dopisů v Hlídce, tím mne to popuzí ke psaní. A že jest to ta ženská všetečnost do všeho se vplést, to už je s námi zrozeno. Tak všechno čtu a pozoruji a poznávám: Čím dál tím lépe. Lid i svět. Skoro také bych honila politiku. Ale nechtěli by mne registrovat, protože nemám občanský list. Jako toho psala reverenda. A přísahat na věc, která není pravdivou, to toho raději nechám. Vlak ahych přišla k městu, povím vám, jak jsem jeden den se sonečkou dovedli jednat po suffražetaku. Právě vařim večeři, když tu sonečka vrazí do dveří celá udýchaná. Křičí: Tenhle člověk musí být blázen. On nám šel do bytu a neohlásil se a běže se za mnou! Vyrazim také se dveři, přede mnou třese se strachem moje sonečka a v je-

jim bytu mezi dvěma, kterými ona ke mne pro ochranu utekla, stojí chlapisko, celý upocený. Právě, že má pro ni express č. 1412. Pro koho? Inu, pro ni, stojí on na svém. Podívám se naň a chápu se koštěte, že jej změřim. Ale tu on povídá: Mám pro ni express 1412. Povídám pro koho? Nu pro ni, stojí on na svém, č. 1412. Tu mne napadlo, že jest to asi stěhovač a že jsem slyšela, že snad se jmenuje Krahulák. Tedy ptám se ho, jestli má někoho stěhovat. Odpověď č. 1412. Tu jsme se teprv dohodli, že hledá sousedu pana Jakšů. A tu jsem jej tedy chtěla pokázat, že když se mu po zaklepaní na dveře někdo neozve, má jíti k zadním dveřím a ne jít do bytu, kde jej neznají. A víte, co mi ten domnělý pan Krahulák řekl? A co vy mně budete učít, já jsem se nachodil takhle do domu víc než vy! Já mu řekl: Držte hubu a hleďte si svého, č. 1412. Nu víte, ona sousečka jest Američanka a onen pán na ni mluvil česky a není tudíž divu, že se neznámého polekala. A já zase jí. A tu jsem si myslila: Nu, to bychom tak byly ochránce vlasti, kdyby nás postavili v pluku na stráž. Vždyť by nás zahnal pouhý Krahulák. Tak muži, jen si nechte svoji mužnost, ale my se vás přece bát nebudeme. Tak nás paní K. vyzývá, abychom se roze-psaly o lásce. Ano, drahé, láska jest rozličná. První jest láska matky k dětem, pak láska k bližnímu, pak láska milenců, pak přátel, které však po hřehu býva tolik, že už to dál nejde. Avšak ta nejjistější láska jsou peníze. Pokud ty má me, každý, kdo to ví, by nás svou láskou přímo zbožňoval, a mnohý z nás tomu tak věří, že by se spíše smrti nadál, nežli sklamaní. Vždyť se říká, že otec užívá deset dětí, ale když sestřine a dělat nemůže, tu jej děti uživit nemohou. Vlak ale kdyby ten starý táta měl pár set nebo tisíc po své smrti na rozdíl dětem, tu by ho aspoň na oko láskou ošetřovali. Ale že po něm není nic k očekávání, tu jest nerad vidím z té, neb oné strany bez rozdílu, že třeba žili a pracovali rodiče jen pro děti, aby měli lepší život, nežli oni sami. Co nocí proběhla matka a co v potu tváře nadělala se otec, aby je uchránili! Ano, v tom byla jejich láska, a neb snad ještě více jejich povin-

Pí. CORNWALLIS-WESTOVÁ. Bývalé Lady Churchillové udělen byl rozvod před soudem v Londýně.

Anna Kálová, Verdigre, Neb. dne 9. srpna. — Čtené dopisovatelky a laskaví etěnáři! Odpuste, že tak dávno jsem nepsalá. Ta hrozená vedra letos jsou k nevydržení. Dnes u nás trochu přišel, takže člověk se cítí trochu osvícen, tak jsem se dala do psaní. Byl jsem na 4. července v Omaze s máj manžel a naše vnučka Gertrud. Zdrželi jsme se jen 3 dni, tak že mi nebylo možno žádnou známou navštívit a pak ta horka! Ale přece jsem se zastavila na 11. ulici, kde mám majetek vedle pí. Františky Svobody. Zastala jsem pí. Svobodovou domá, měla rozložené spolkové knihy a porovnávala děti a pod. Mruští práce v horkých dnech! Sděli-li mi, že její manžel se chystá do Verdigre na návštěvu. Má dcera p. J. Svoboda, kterýž zde má

hostince. V malé chvíli pan Svoboda přišel a ujistil mě, že v sobotu pojedou do Verdigre a já tam byla v úterý. Druhý den jsme jeli domů a řekl jsem to jeho p. synovi, že tatínek přijede. On chudák chodil na depot každý den (a snad chodí dosud) a zatím pan Svoboda se bavil v jiné straně Nebraska. Čtverák, jak nás podvedl! On to umí! Prozradim naň, jak se mi vydával za vdovec. Byl zde minulý rok asi touto dobou. Byl u nás a v tom k nám přišla pí. Martinková, sousečka-vdova. Tak jsem je seznámila, pí. Martinkovou a pana Svobodu, také vdovec. Podívala jsem se na něj a on porozuměl, že má hrát vdovec a hrál ho "znamenitě! Pěkně si povidali a pí. Martinková se ptá: Také se vám někdy stýská? A je vám smutno? To víte, že pí. Svoboda to umí. A jak to víte, že jest člověku smutno atd. Měli jsme kvandu a zasmáli jsme se dost. Teď to takhle provedl, co měl jet sem, jel jinam. Tohle vám neodpustim, abudeme my ženy mít volební právo; nebudeme volit žádné muže, jen samé ženy. To budou easy! Bratře se tomu, milé pánovy, jak chcete, ženy volební právo dostanou tak dobře v Nebrasce jako jinde. Dost dlouho již se ta otázka přetřásá, ale teď jest vidět, že se stala skutkem v mnohých státech a že se stane skutkem v ústředí ve Spoj. Státech. Volám: Na zdar ženskému volebnímu právu! Jest to jen spravedlivá věc. Nebojte se, pánovy, že budete muset vařit a dělat děvečky a žena že bude honit politiku. Ach ne! Žena, bude-li uznána na stejné stupni a muži, bude své právnosti konat co žena jako muž a co občanka tak dobře, jako muž, neb žena má též dobré náhledy a bystrou mysl. Tak jen žádný strach! Ženy byly dosti dlouho zneužívány. Zajisté mnohá et. etěnářka četla o pí. Cady Stantonové, která byla první ženou v Americe, která žádala volební právo pro ženy a vyvolala tím otázku ženského hlasovacího práva. Přednášela a psala o předmetu tomto více jak půl století a došlo toho, že v celé řadě států práva stala se skutkem a upočinla se tak, že nemůže již býti odvolána, leč by ženy samy tomu chtěly. Dnes celé zástupy následovně pod heslem: "Rovné právo před zákonem" stojí po hoku neohrožené paní na místě, kde ona kdysi stála sama, podporována jsou pouze jediným mužem, který svobodu miloval nade vše — Fredericem Douglassem. Odpušte, et. etěnáři, že jsem se tak roze-psala. Nejsem žádnou suffražetkou, ale myslím, že ta práva ženám patřila již dávno, by byly uznány za sehopné jako muž. Mým taktu: Zemřeli muž a zůstane po něm jaký majetek a děti, jsou jeho děti soudně podděly a jeho manželka též, totiž nebyla-li poslední vůle. A naopak, zemřeli žena a nebyli majetek žádný na její jméno, ostanou děti a manžel může s majetkem dělat, co chce a se většinou ožení a první děti jsou okradeny. Nedostanou nic! Jest to spravedlivé? Žena praeuje, strádá a šetří a po její smrti její děti jsou odštěpeny. Jest to spravedlivé?! Doufám v budoucno. Já zde již nebudu, že bude stejné právo a stejný zákon pro ženy jako pro muže. Vidím v tom něco více, než že se ženy vyrovnají a budou honit politiku; že na vždy zůstane ženou, ona se bude držet v mezích slušnosti, ona se bude domáhat práva pro své děti, ona bude číst zákon, který jí udělil právo být na úrovni s mužem, ale ona též zůstane milující matkou a laskavou manželkou. Ovšem jsou a budou výminky, ale dobrých žen bude většina, právě jako teď. Přesafte plevel do nejlepší zahrady, on přece jen ostane plevelem; ale dobrá žena může zastávat vysoký úřad v politice, ona bude dobrou ženou a milující matkou. Možná, že některý pán se bude dusit de-po-jít a říkat: Také jedna suť frazetka! O ne, pane! Jsem již starší žena, ale přiši s přesvědčením. — Dovolim si též napsat pár řádek o tom, co jest láska. Kráčíme světem a ptáme se obyvatele jeho: Která věc jest ve světě nejkrásnější? Rádo odpoví nám za hradeček nebo milovně květin. Co mohlo by být na růži krásnější? Jak sladká a rozkošná jest její vůně! Ano, rádo jest krás-

ná. — Umělec vám zase odpoví, že příroda jest nejkrásnější. Lfčí její řeky, lesy, zapadající slunce — o kěz bych mohl zachytit ty její krásy na plátně, tak volá umělec. — Jdeme od jednoho ke druhému a každý má jinou odpověď. Co činí mladiku obličej jeho snoubenky tak krásným? Co matce její dítka nejkrásnějším? Láska! Ano, láska jest tou nejkrásnější věcí na světě! Byla od začátku a bude až do konce! Touží po ní dívka i mladík, muž i žena, kmet i dítě. Láska slechtí každého; ze srovice činí šetrného a vlídného člověka. Palác může být nádherný — není-li v něm lásky, život jest v něm pustý, smutný, tvrdý. Láska k rodině, k přátelům, k človecenstvu činí nás šťastnými. Ona pokrývá celý svět řádem, září a činí

Pí. J. BORDEN HARRIMANOVÁ. Získala si zásluhu o dooclení příměří v hrozící stávec železnicních zřizenců.

všechny věci příjemné a milé. Láska vydobyla vše, co jest ve světě dobrého a krásného. Láska k národu, otčině, pravdě, dala nám naše velké muže a ženy atd. Láska jest květ, který můžeme všichni pěstovat. Vypuďme sobectví ze srdce svého, udělejme laskavých úsměvů a slovy pomáhejme, majetkem a skutkem všem, kdo toho potřebují a ta — Láska — poroste, její květ a vůně bude nás i jiné činiti šťastnými. Kdo miluje jen sebe a domnívá se, že on jest ten nejlepší, ten nej, že neprospívá jiným, ale on ztrácí i větší díl svého vnitřního blaha a štěstí. Pročž pěstujeme lásku! — Odpušte, et. etěnáři, že jsem se tak roze-psala. Mé vlastní city mě k tomu nutí. Srdce děkuji mé milé přítelce v Omaze a mé milé vnučky, hořtečka a děvčátko našeho syna Dra. Kálala. A též etěni přátel v Turnově v Čechách nechť přijmou náš srdcečný pozdrav. Čteným a lask. etěnářkám et. Pokroku Západu přeji vše dobré a nejvíce — Lásky — a pod. et. redakci a et. naší pí. pořadatelce pí. M. Burešové. Srdcečný pozdrav nechť přijme pí. Libuše Šmidová v So. Dakotě za přátelskou vzpomínku. S přáním všeho dobra pro všechny!

Zofie Lahodná, Narka, Kans., dne 12. srpna 1913. — Milé etěnářky a vážená paní pořadatelko. První žádám o přijetí mezi vás do Ženské Hlídky, neb mně tak došlo a připamatoval moje mládí dopis od paní A. Kulkové ze So. Omahy, též mojí krajauky, jak se zmiňuje o těch Bytetských lesích a o těch 9 křídlech. To místo dobře znám a mohla bych lecos vyprávět, co se nám přihodilo, když jsme jedli do Brna k přátelům, neb moje rodiště je Velká Bytěl a mé rodu jméno bylo Zofie Hálučková a vystěhovali jsme se do země svobody v roce 1881. Zanechali jsme ve vlasti strýčka Franka Hálučkovu a nějaké přátele z otcovy strany a matčiny rodiče a přátele. Zůstávali všichni v Brně a Husovici a v Královém Poli. Tam mám strýčky a několik tetiček a bratrance, ale mnoho rodáků jsem nic od nich neslyšela. — Tak buďte tak laskava, krajauko paní Špačková a napište dopis do naší milé Ženské Hlídky, jak tam v té naší Bytělce vše pokračuje. — Čtená paní Špačková vy se na mě asi nepamatujete, ale někdo z těch starších Bytetských zná její líta.

mého otce Jana Hálučku, truhláře, tak jestli to budete číst, tak budete s radostí čekat od vás něco nového do Ženské Hlídky a předem vám děkujem, etěná paní Špačková. Přála bych si být na vašem místě a ještě jednou jet okolo těch kříd. Nyní už bych se nebála. Tehdy jsem byla holka 15 let a mladší a vždycky jsem se modliła a držela otec, neb v těch letech bylo i ve dne tma. — Tak už musím ukončit. Na popneprv jsem to napsala dost a žádám etěnou paní pořadatelku za opravení chyb, neb jich je asi hodně. Až podruhé napíši něco o těch našich lesích. Srdcečný pozdrav na milé etěnářky a krajauky z naší milé Moravy.

Eleonora Kuderová, Clarkson, Neb. — Milé etěnářky a vážená paní pořadatelko! Ined v červenci jsem chtěla napsat pár řádek do Ž. H. Nebylo mi však možné. Čtená paní pořadatelka má v paměti měsíc červen. Já zas dosud každý rok vzpomínám na 6. července roku 1866, kdy jsme v Pruské válce ztratili rodiče. Zemřeli na cholera, otec i matička, oba byli stejnou dobu nešení na hřbitov. Říká se, že požehnaní otcovo stávi dětem domy. Když lékař otec řekl, že maminka živa nebude, na jedné ruce ze cíť puls jako nitka a na druhé že již ani nejde a že je to cholera, vedl nás otec k jejímu lůžku, abys nás ještě požehnal. Pak on se s ní loučil, děkoval jí za její věrnou lásku a druhý den zas nás volal on, že nás ještě požehná, ale z nás (bylo nás 6) neměl žádný křestí a proč? Každý byl odkázan sám na sebe a těch dobrých a starostlivých rodičů nebylo. Šťestí bylo pryč! Dědeček pí. Aloisie Chválové zemřel první, pak naše rodiče, sedmero manželství zemřelo, všech dohromady v Hrotovicích 73 osob a k tomu nás ještě okradli. Vzal nám 7 hus, 2 vepře a po mamince šaty visely na půdě, pak okradli Nováčekovy děti. — Těm sebrali peřiny, kožichy. Byl to dík matky vašeho manžela, paní Vitámvasová, ale ona již byla vdaná na Zákovstěl. Frank Nováček zemřel, přičlenil se tam Tomáš Elias. To pí. Vitámvasová ještě nepamatuje. Psala jste, že je vám 45. Až vám bude 69, bude zase jinak, jako mně. Pokaždé, když přijdu noviny, prohlížim od našich přátel, ale pan Gastl st., z Linwood, nikdy nie, ačkoliv jsem vždycky ráda četla jeho dopis. — Takový zkušený člověk již může něco vyprávět, ale ti mladí lidé jen muziky a zábavy a ta moda u těch ženských! Vždyť se musí starý člověk za to stydět! Právě, která mu rozum, nese se jak se patří. Vždyť některé ze sebe strážky dělají. Máme velká horka. V sobotu v noci jsme dostali dešť, ale toho bylo tak zapotřebí. Každý říkal je té 3 neb 4 dni a z kukulice nebude nic.

Okurky v láku s koprem. Okurky dobře umyté se nechají ve studené vodě močit až důkladně skřehnou. Do čistého soudku neb kamenného hrnku dá se vrstva listů vinného neb visnového a kopru, na to vrstva okurek a zas se proloží náležitě listin a koprem a tak pokračuj až je nádoba plná, aby ostalo místo na pět coulů od vrhu prázdne. Svař vodu, přidej do ní soli a hrst na galon okurek a nech vodu vychladnout, do ní pak přidej trochu octa, jeden koflík na dva kvarty vody a smiechej a nalej na okurky. Na vrch dej hodně listu a kopru, na to buď dřevěnou přiklopku aneb volký talíř, tak aby byla kolem něj prostora volná na dva neb tři coule, a obtěžkej kamenem, tak aby okurky ostaly pod vodou. Dej nádobu s nimi do místa, aby náležitě vykvasily a nech takto týden neb déle přikryté jen plátnem, pak je dej do sklepa do chladna, kde ještě dojdou. Za tři neb čtyři neděle můžeš pokličku odštitit a jsou-li ještě málo slané, smiechat trochu svařené vody se solí a trochu octa a doliti nádobu až po vrch a dobře ukrýtí. Takto v chladnu vysuší okurky v kopru přes celou zimu. Kdo nemá dosti chladný sklep, může okurky vykvasené dáti do dvou kvartových sklenic, přidat třeba ještě trochu kopru, lák svařit a schladit pak naplniti láhve, tak aby okurky byly ponořeny a pak dobře zairubovat, aby k nim voduž neměl přístup. Takto vysuší třeba celá líta.